

Met de reeds van vroegere jaren in observatie zijnden (290) maakt dit nu 649 patiënten onder observatie. Er werden 141 sputumfleschjes en 135 ligstoelen uitgegeven, 146 maal werd onderstand verleend in den vorm van voedingsmiddelen, 50 maal in den vorm van geld, huishuur, enz., 10 maal in den vorm van brandstoffen, 28 maal in den vorm van ledikanten en beddegoed. Van die 649 patiënten zijn 69 overleden, terwijl 266 zich aan de waarneming onttrokken hebben, zoodat op 31 December 1908 overbleven 314 patiënten. Uit een berekening blijkt, dat ruim 15 pCt. van de in 's-Gravenhage aan longtering stervenden vóór hun dood raad en hulp genieten van het consultatiebureau en dat in minder dan $\frac{1}{7}$ van de woningen, waarin groot besmettingsgevaar bestaat, door de vereeniging iets tot beteugeling hiervan gedaan wordt. Deze cijfers lichten toe hetgeen gedaan wordt en hoeveel ongedaan blijft. De acht in 1907 als genezen of veel verbeterd ontslagen patiënten verheugen zich nog steeds in een goeden toestand.

Dr. HUIJINK, geneesheer der lighallen, doet tenslotte verslag van de daar behandelde patiënten. Dit waren er 42; het aantal verpleegdagen was 4001. Het trok de aandacht, dat het aantal verzuimde dagen in April en November 1908 zeer hoog was. Vertrokken zijn 32 patiënten, van wie 14 veel verbeterd, 7 ietwat verbeterd, 4 niet verbeterd, terwijl 7 te kort bleven. Gedurende het laatste winterseizoen behoefde de lighal geen enkelen dag gesloten te worden.

Fonds tot behartiging der belangen van minvermogende kraamvrouwen te Haarlem. — Uit de mededeelingen der verrichtingen van bovengenoemde vereeniging in 1908 blijkt, dat in de wijze van hulpverlening aan kraamvrouwen en haar kinderen in hoofdzaak geen verandering kwam. Deze hulp bestaat in een stelselmatige verpleging door de zuster en de leerlingen van den cursus in kraamverzorging onder leiding van dr. VAN DE VELDE. De aanvragen nemen steeds toe. In 1908 werden 450 patiënten geholpen en moest een niet onbelangrijk aantal patiënten geweigerd worden bij gebrek aan hulpkrachten. De resultaten waren zeer mooi. Het ziektecijfer bedroeg nog geen 10 pCt. (elke patiënte, die, al is het maar éénmaal, een temperatuur boven 37.5° heeft gehad, wordt als ziek gerekend). Het aantal zoogende moeders is opgevoerd tot 96 pCt. (in 1907 90 pCt). Daar het niet voldoende is, dat de moeders alleen in het kraambed haar kinderen zoogen, maar zij dit langen tijd moeten volhouden, is met vreugde begroet de tot standkoming van den „Raad van bescherming voor den zuigeling” te Haarlem. Een vruchtbare samenwerking tusschen beide instellingen zal veel goeds uitwerken. Bovendien zijn nog in voorbereiding en zullen spoedig tot stand komen een „Moederschool” en een „Kraamverzekeringskas”, ook beide instellingen voor kraambescherming. Voorts heeft dr. VAN DE VELDE den herhalingscursus voor vroedvrouwen hervat en is het werk van het „Fonds” nog uitgebreid met een „Kosteloze polikliniek voor behoeftige zwangeren”, zoodat binnen korten tijd te Haarlem een volledig systeem van kraambescherming zal tot stand gebracht zijn. Een belangrijke arbeid op het gebied der sociale hygiëne. Helaas komt de nuttige vereeniging geld te kort, wat een groote belemmering voor den arbeid is; het tekort over 1907 van f 73.10 steeg tot f 153.60^s.

Nederlandsch tandheelkundig congres. — Op 16, 17 en 18 April e. k. zal in het Universiteitsgebouw te Amsterdam een Nederlandsch tand-